A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2015. december 17.*

„Előzetes döntéshozatal — Szociálpolitika — 2006/54/EK irányelv — Férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód a foglalkoztatás és munkavégzés területén — Hátrányosan megkülönböztető jellegű elbocsátás — 18. cikk — A ténylegesen elszenvedett kár megtérítése vagy jóvátétele — Visszatartó jelleg — 25. cikk — Szankciók — Büntető jellegű kártérítés”

A C-407/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Juzgado de lo Social nº 1 de Córdoba (córdobai 1. sz. munkaügyi bíróság, Spanyolország) a Bírósághoz 2014. augusztus 27-én érkezett, 2014. augusztus 1-jei határozatával terjesztett elő az előtte

María Auxiliadora Arjona Camacho

és

a **Securitas Seguridad España, SA**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen, a harmadik tanács elnöke, a negyedik tanács elnökeként eljárva, J. Malenovský, M. Safjan (előadó), A. Prechal és K. Jürimäe bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– M. A. Arjona Camacho képviseletében R. Alcaide Aranda abogado,

– a spanyol kormány képviseletében L. Banciella Rodríguez-Miñón és A. Rubio González Alejandro, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében J. Kraehling, meghatalmazotti minőségben, segítője: A. Bates barrister,

* Az eljárás nyelve: spanyol.

– az Európai Bizottság képviseletében D. Roussanov és E. Adsera Ribera, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2015. szeptember 3-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 204., 23. o.) 18. cikkének az értelmezésére irányul.

2 E kérelmet az M. A. Arjona Camacho és a Securitas Seguridad España SA (a továbbiakban: Securitas Seguridad España) között az M. A. Arjona Camacho részére, nemen alapuló hátrányos megkülönböztetésnek minősülő elbocsátása miatt nyújtandó, büntető jellegű kártérítés miatt folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 76/207/EGK irányelv

3 A férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló, 1976. február 9-i 76/207/EGK tanácsi irányelv (HL L 39., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 187. o.) eredeti változatának 6. cikke ekképpen rendelkezett:

„A tagállamok nemzeti jogrendszerükben meghozzák az ahhoz szükséges rendelkezéseket, hogy minden olyan személy, aki az egyenlő bánásmód elve 3., 4. és 5. cikk szerinti alkalmazásának elmulasztása miatt sérelmet szenved, igényét bírói úton érvényesíthesse, miután az esetleges jogorvoslati lehetőségeket az illetékes hatóságoknál már kimerítette.”

4 A 76/207 irányelvet a 2002. szeptember 23-i 2002/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 269., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 255. o.) módosította. A 2002/73 irányelv (18) preambulumbekezdése értelmében:

„A Bíróság – a hatékonyság érdekében – úgy döntött, hogy az egyenlő bánásmód elvéből az következik, hogy ennek az elvnek a megsértése esetén a kártérítés álljon arányban az elszenvedett kárral. Ezenkívül meghatározta, hogy egy előzetes felső határ megállapítása eleve megakadályozza a hatékony kártérítést, és nem zárható ki az elszenvedett kár megtérítése kapcsán a kamat megítélése.”

5 A 76/207 irányelv 6. cikkét a 2002/73 irányelv az alábbiak szerint módosította:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy minden személy, aki úgy ítéli meg, hogy az egyenlő bánásmód elvének be nem tartása miatt őt sérelem érte, az ebből az irányelvből eredő igényeit bírósági és/vagy közigazgatási úton – a tagállamok által szükségesnek vélt esetben akár egyeztető eljárás útján is – érvényesíthesse annak a viszonynak a megszűnte után is, amelyben a megkülönböztetés [helyesen: hátrányos megkülönböztetés] állítólagosan történt.

(2) A tagállamok nemzeti jogrendszerük keretében meghozzák azokat az intézkedéseket, amelyekkel valódi [helyesen: tényleges] és hatékony kártérítés, illetve jóvátétel biztosítható – a tagállamok jogszabályai alapján – a 3. cikkel ellentétes hátrányos megkülönböztetést elszenvedő személy részére az őt ért veszteségért vagy kárért; mindez visszatartó erejű és arányos az elszenvedett kárral; az ilyen kártérítést vagy jóvátételt nem lehet felső határ megszabásával korlátozni, kivéve azokat az eseteket, amikor a munkaadó bizonyítani tudja, hogy a pályázó ezen irányelv szerinti hátrányos megkülönböztetés következtében csak azt a kárt szenvedte el, hogy pályázatát nem vették figyelembe.

[...]”

6 A 2002/73 irányelv továbbá hozzáadta a 76/207 irányelvhez az alábbiak szerint szóló 8d. cikket:

„A tagállamok megállapítják az ennek az irányelvnek megfelelően elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciók szabályait, és meghoznak minden szükséges intézkedést, hogy biztosítsák ezek alkalmazását.

A szankcióknak, amelyek az áldozat számára fizetendő kártérítést is magukban foglalhatják, hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük. A tagállamok legkésőbb 2005. október 5-ig értesítik ezekről a rendelkezésekről a Bizottságot, és haladéktalanul bejelentenek valamennyi későbbi, ezeket érintő módosítást.”

7 A 2006/54 irányelv 34. cikkének (1) bekezdése értelmében ezen irányelv 2009. augusztus 15-i hatállyal hatályon kívül helyezte a 76/207 irányelvet.

A 2006/54 irányelv

8 A 2006/54 irányelv (1), (33) és (35) preambulumbekezdése értelmében:

„(1) A [...] 76/207/[...] irányelvet, valamint a férfiak és a nők közti egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról szóló, 1986. július 24-i 86/378/EGK tanácsi irányelvet [HL L 225., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 40. o.] jelentősen módosították. [...] Mivel ezen irányelvek további módosítása szükséges, az áttekinthetőség érdekében azokat át kell dolgozni, egyrészt a területet érintő főbb meglévő intézkedések, másrészt a[...] Bíróság [...] ítélkezési gyakorlatából fakadó egyes fejlemények egyetlen szövegben történő egyesítése céljából.

[...]

(33) A Bíróság – az eredményesség érdekében – egyértelműen megállapította, hogy az egyenlő bánásmód elvéből az következik, hogy a kártérítésnek valamennyi jogsértés esetén arányban kell állnia az elszenvedett kárral. Ezért helyénvaló, hogy ilyen jellegű kártérítés esetén kizárják bármely előzetes felső határ megállapítását, amennyiben a munkaadó bizonyítani tudja, hogy a pályázó ezen irányelv szerinti megkülönböztetés [helyesen: hátrányos megkülönböztetés] következtében csak azt a kárt szenvedte el, hogy pályázatát nem vették figyelembe.

[...]

(35) A tagállamok hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat írnak elő arra az esetre, ha az ezen irányelv szerinti kötelezettségeket megsértik.”

9 Ezen irányelv 1. cikke ekképpen szól:

„Ezen irányelv célja, hogy a foglalkoztatás és a munkavégzés területén biztosítsa az esélyegyenlőség, valamint a férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének végrehajtását.

E célból az alábbiak vonatkozásában tartalmaz az egyenlő bánásmód elvének megvalósítására irányuló rendelkezéseket:

[...]

b) a díjazást is magában [helyesen: magukban] foglaló munkafeltételek;

[...]

Az irányelv rendelkezéseket tartalmaz továbbá annak érdekében, hogy megfelelő eljárások megállapítása révén biztosítsa ezek megvalósításának fokozott eredményességét.”

10 Az említett irányelvnek „A megkülönböztetés [helyesen: hátrányos megkülönböztetés] tilalma” című 14. cikke (1) bekezdésének c) pontja a következőképpen rendelkezik:

„Tilos minden nemi alapú közvetlen vagy közvetett megkülönböztetés [helyesen: nemen alapuló közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés] a köz- vagy a magánszektorban, ideértve a közigazgatási intézményeket, a következők vonatkozásában:

[...]

c) foglalkoztatási és munkafeltételek, ideértve az elbocsátásokat, valamint [az EUMSZ 157. cikkben] előírt díjazást.”

11 Ugyanennek az irányelvnek a „Kártérítés vagy jóvátétel” című 18. cikke ekképpen rendelkezik:

„A tagállamok nemzeti jogrendszerük keretében meghozzák azokat az intézkedéseket, amelyekkel valódi és eredményes [helyesen: tényleges és hatékony] kártérítés, illetve jóvátétel biztosítható – a tagállamok jogszabályai alapján – a nemi alapon történő megkülönböztetést [helyesen: nemen alapuló hátrányos megkülönböztetést] elszenvedő személy részére az őt ért veszteségért és kárért; ezen intézkedések [helyesen: kártérítések és jóvátételek] visszatartó erejűek és arányosak az elszenvedett kárral. Az ilyen kártérítést vagy jóvátételt nem lehet felső határ megszabásával korlátozni, kivéve azokat az eseteket, amikor a munkaadó bizonyítani tudja, hogy a pályázó ezen irányelv szerinti megkülönböztetés [helyesen: hátrányos megkülönböztetés] következtében csak azt a kárt szenvedte el, hogy pályázatát nem vették figyelembe.”

12 A 2006/54 irányelv „Szankciók” című 25. cikke a következőképpen került megfogalmazásra:

„A tagállamok megállapítják az ennek az irányelvnek megfelelően elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és meghoznak minden szükséges intézkedést, hogy biztosítsák ezek alkalmazását. A szankcióknak, amelyek az áldozat számára fizetendő kártérítést is magukban foglalhatják, hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük. A tagállamok legkésőbb 2005. október 5-ig értesítik ezekről a rendelkezésekről a Bizottságot, és haladéktalanul bejelentenek valamennyi későbbi, ezeket érintő módosítást.”

13 Ezen irányelv „Minimumkövetelmények” című 27. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„A tagállamok bevezethetnek, vagy fenntarthatnak olyan rendelkezéseket, amelyek kedvezőbbek az egyenlő bánásmód elvének védelme szempontjából, mint azok, amelyeket ez az irányelv állapít meg.”

A spanyol jog

14 A nők és férfiak közötti tényleges egyenlőségről szóló, 2007. március 22-i 3/2007 alkotmányos törvénynek (Ley orgánica 3/2007 para la igualdad efectiva de mujeres y hombres, 2007. március 23-i 71. sz. BOE, 12611. o.) a „Hátrányosan megkülönböztető jellegű magatartások jogi következményei" című 10. cikke ekképpen rendelkezik:

„Semmisek és joghatást sem keletkeztetnek azon aktusok és a jogügyletek azon rendelkezései, amelyek nemen alapuló hátrányos megkülönböztetést valósítanak meg vagy okoznak, és azok megalapozzák [az elkövetőjük felelősségét] egy tényleges, hatékony és az elszenvedett kárral arányos jóvátételi, illetve kártérítési rendszeren keresztül, valamint, adott esetben, a szankcióknak a hátrányosan megkülönböztető magatartásokat megelőző hatékony és visszatartó erejű rendszere útján."

15 A közigazgatási és munkajogi peres eljárásról szóló, 2011. október 10-i 36/2011 törvény (Ley 36/2011 reguladora de la jurisdicción social, 2011. október 11-i 245. sz. BOE, 106584. o.) „Kártérítés" című 183. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben az ítélet jogsértés fennállását állapítja meg, a bíróság dönt a kártérítés összegéről, amely, esettől függően, a felperest hátrányos megkülönböztetés vagy alapvető jogai, illetve polgári szabadságjogai egyéb sérelme miatt illeti meg, az alapvető jogok megsértéséhez kapcsolódó nem vagyoni kárra, illetve a származékos további károkra és veszteségekre figyelemmel.

(2) A bíróság úgy állapítja meg a kártérítés összegét – és azt körültekintően határozza meg, ha a pontos összeg bizonyítása túl nehéznek vagy költségesnek bizonyul –, hogy az alkalmas legyen az áldozat kárainak megfelelő megtérítésére, és amennyire csak lehetséges, a sérelmet megelőző helyzetének visszaállítására, valamint a kármegelőzési cél elősegítésére."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

16 A Securitas Seguridad España 2012. július 1-jén vette fel M. A. Arjona Camacho teljes munkaidős, biztonsági őr munkakör betöltésére a córdobai fiatalkorúak javítóintézetébe (Spanyolország). 2014. április 24-én elbocsátották.

17 Mivel M. A. Arjona Camacho nem értett egyet az elbocsátásával, 2014. május 6-án a munkáltatójával való békéltetés iránti kérelmet nyújtott be a córdobai mediációs, választottbírósági és békéltető központhoz. A békéltetés nem vezetett eredményre.

18 2014. május 26-án M. A. Arjona Camacho keresetet nyújtott be a Juzgado de lo Social nº 1 de Córdobához (córdobai 1. sz. munkaügyi bíróság), amelyben vitatta elbocsátását, azt állítva, hogy azt semmisnek kell nyilvánítani.

19 E tekintetben M. A. Arjona Camacho elsődlegesen arra hivatkozott, hogy elbocsátása – konkrétan – nemen alapuló hátrányos megkülönböztetésnek minősült. Az elszenvedett kár okán 6000 euró összegű kártérítést kért.

20 A kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy megállapítottnak tekinti azt, hogy M. A. Arjona Camacho elbocsátása nemen alapuló hátrányos megkülönböztetésnek minősül, és hogy a Bíróság válasza után meghozandó ítéletében elő fogja adni az e megállapítás alapjául szolgáló bizonyítékokat.

21 A kérdést előterjesztő bíróság hozzáteszi, hogy a meghozandó ítélete ki fogja fejteni azon okokat is, amelyek miatt úgy ítéli meg, hogy a 3000 euró összegű kártérítés elegendő az M. A. Arjona Camacho által a nemen alapuló elbocsátása folytán elszenvedett kár teljes jóvátételéhez.

22 Azonban a kérdést előterjesztő bíróság arra vonatkozóan fogalmaz meg kérdést, hogy a 2006/54 irányelv 18. cikke alapján – amely szerint a kártérítésnek vagy jóvátételnek visszatartó erejűnek kell lennie – M. A. Arjona Camacho részére olyan összegű kártérítést kell-e megítélnie, amely büntető jellegű kártérítés formájában meghaladja az általa elszenvedett kár teljes jóvátételét, annak érdekében, hogy példaként szolgáljon e személy korábbi munkáltatója, valamint mások számára.

23 A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy a „büntető jellegű kártérítés” fogalma nem létezik a spanyol jogban.

24 E körülmények között a Juzgado de lo Social nº 1 de Córdoba (córdobai 1. sz. munkaügyi bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdést terjeszti előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„Értelmezhető-e úgy a 2006/54/EK irányelv 18. cikke, amely előírja a nemen alapuló hátrányos megkülönböztetés áldozatát megillető kártérítés visszatartó jellegét (a tényleges, hatékony és az elszenvedett kárral arányos jellegen kívül), hogy a nemzeti bíróság jogosult ésszerű mértékű büntető jellegű kártérítés megfizetésére irányuló, kiegészítő kötelezés megállapítására: azaz, olyan kiegészítő összeg kiszabására, amely, bár túllép a károsult személy által elszenvedett károk és veszteségek teljes jóvátételén, példaként szolgál (a károkozón kívül) mások számára is, feltéve azonban, hogy a szóban forgó összeg az arányosság határain belül marad, és abban az esetben is, ha a büntető jellegű kártérítés ezen alakzata idegen a nemzeti bíróság jogi hagyományaitól?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

25 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2006/54 irányelv 18. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy ahhoz, hogy a nemen alapuló hátrányos megkülönböztetéssel érintett személy által elszenvedett kárt ténylegesen és visszatartó jelleggel jóvátegyék vagy megtérítsék, e személynek a jóvátétel címén megítélt összegen kívül büntető jellegű kártérítést is meg kell ítélni.

26 Az említett 18. cikk értelmében a tagállamok nemzeti jogrendszerük keretében meghozzák azokat az intézkedéseket, amelyekkel tényleges és hatékony kártérítés, illetve jóvátétel biztosítható – a tagállamok jogszabályai alapján – a nemen alapuló hátrányos megkülönböztetést elszenvedő személy részére az őt ért veszteségért és kárért; és e kártérítést vagy jóvátételt nem lehet eleve felső határt megszabva korlátozni, kivéve azt az esetet, amikor nem vesznek figyelembe valamely pályázatot.

27 Az említett rendelkezés átveszi a 2002/73 irányelv által módosított 76/207 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének megfogalmazását.

28 Márpedig – amint az a 2002/73 irányelv (18) preambulumbekezdéséből következik, ez az irányelv módosította a 76/207 irányelv 6. cikkét a Bíróság ítélkezési gyakorlatának – különösen a Marshall-ítéletnek (C-271/91, EU:C:1993:335) és a Draehmpaehl-ítéletnek (C-180/95, EU:C:1997:208) – a figyelembevétele érdekében.

29 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság a 76/207 irányelv – amelyet hatályon kívül helyezett és amelynek helyébe lépett a 2006/54 irányelv – 6. cikke értelmezésének keretében megállapította, hogy a tagállamok kötelesek meghozni az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy minden olyan személy, aki úgy ítéli meg, hogy az említett irányelvvel ellentétes hátrányos megkülönböztetést szenvedett, jogait bírói úton érvényesíthesse. Ez a kötelezettség magában foglalja, hogy ezeknek az intézkedéseknek kellően hatékonyaknak kell lenniük a 76/207 irányelv által kitűzött cél elérése érdekében, és azokra az érintett személyeknek ténylegesen tudniuk kell hivatkozni a nemzeti bíróságok előtt (lásd: Marshall-ítélet, C-271/91, EU:C:1993:335, 22. pont; Paquay-ítélet, C-460/06, EU:C:2007:601, 43. pont).

30 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az említett 6. cikk nem írja elő a tagállamok számára meghatározott intézkedés meghozatalát a hátrányos megkülönböztetés tilalmának megsértése esetén, hanem meghagyja számukra annak lehetőségét, hogy a 76/207 irányelv céljának elérését biztosító különböző megoldások közül a felmerülő különböző helyzeteknek megfelelően szabadon válasszanak (lásd: von Colson és Kamann ítélet, 14/83, EU:C:1984:153, 18. pont; Marshall-ítélet, C-271/91, EU:C:1993:335, 23. pont; Paquay-ítélet, C-460/06, EU:C:2007:601, 44. pont).

31 Mindazonáltal a tényleges esélyegyenlőség helyreállítására alkalmas intézkedéseknek tényleges és hatékony bírói védelmet kell biztosítaniuk, továbbá a munkaadókra valódi visszatartó hatást kell gyakorolniuk (lásd: von Colson és Kamann ítélet, 14/83, EU:C:1984:153, 23. és 24. pont; Draehmpaehl -ítélet, C-180/95, EU:C:1997:208, 25. pont; Paquay-ítélet, C-460/06, EU:C:2007:601, 45. pont).

32 Ezek a követelmények szükségessé teszik az egyenlőség elve megsértésének minden egyes esetében az egyedi körülmények figyelembevételét. Márpedig hátrányosan megkülönböztető jellegű elbocsátás esetén nem lehet visszaállítani az egyenlő helyzetet anélkül, hogy a hátrányos megkülönböztetést elszenvedő személyt visszahelyeznék a munkakörébe, illetve – vagylagosan – anélkül, hogy az elszenvedett kárért vagyoni kártérítést nyújtanának (Marshall-ítélet, C-271/91, EU:C:1993:335, 25. pont).

33 Végül a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint, amennyiben a vagyoni kártérítés a tényleges esélyegyenlőség visszaállítására irányuló cél elérése érdekében elfogadott intézkedés, annak megfelelőnek kell lennie a hátrányosan megkülönböztető jellegű elbocsátás miatt ténylegesen elszenvedett kárnak az alkalmazandó nemzeti szabályokkal összhangban történő teljes megtérítése lehetővé tétele érdekében (lásd: Marshall-ítélet, C-271/91, EU:C:1993:335, 26. pont; Paquay-ítélet, C-460/06, EU:C:2007:601, 46. pont).

34 Ennélfogva a 76/207 irányelv 6. cikkének mind az eredeti, mind a módosított változatának rendelkezéseiből, valamint a Bíróságnak a jelen ítélet 29–33. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatából az következett, hogy az említett 6. cikk által elérni kívánt valódi visszatartó hatás nem foglalta magában büntető jellegű, a ténylegesen elszenvedett károk teljes jóvátételét meghaladó és szankciós intézkedésnek minősülő kártérítés nyújtását a nemen alapuló hátrányos megkülönböztetést elszenvedő személy részére.

35 A hátrányosan megkülönböztető jellegű elbocsátás esetén a vagyoni formában nyújtott kártérítés vagylagos jellege – amint az a jelen ítélet 32. pontjában szerepel – alátámasztja ezt a megállapítást.

36 Amint azt a főtanácsnok az indítványának 32. pontjában megjegyezte, nem történt olyan jelentős változás az uniós jogban, hogy a 2006/54 irányelv 18. cikkét e tekintetben másként kellene értelmezni, mint a 76/207 irányelv 6. cikkét.

37 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a 76/207 irányelv 6. cikkéhez hasonlóan és annak érdekében, hogy a nemen alapuló hátrányos megkülönböztetés miatt elszenvedett kárt ténylegesen, visszatartó jelleggel és arányosan jóvátegyék vagy megtérítsék, a 2006/54 irányelv 18. cikke azt a kötelezettséget rója a vagyoni kártérítési formát választó tagállamokra, hogy belső jogrendjükbe illesszenek be olyan intézkedéseket, amelyek a kárt teljes mértékben fedező kártérítés nyújtását írják elő a kárt elszenvedő személy részére, a tagállamok által meghatározott részletszabályok szerint, de e cikk nem rendelkezik büntető jellegű kártérítés nyújtásáról.

38 Egyébiránt a 2006/54 irányelv 25. cikke úgy szól, hogy a tagállamok megállapítják az ennek az irányelvnek megfelelően elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és meghoznak minden szükséges intézkedést, hogy biztosítsák ezek alkalmazását. E cikk úgy rendelkezik továbbá, hogy a szankcióknak, amelyek „az áldozat számára fizetendő kártérítést is magukban foglalhatják”, hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük.

39 Ennélfogva, míg a 2006/54 irányelv 18. cikke a kárt elszenvedő személy kára megtérítésének vagy jóvátételének elrendelésére irányul, ezen irányelv 25. cikkének megfogalmazásából következően ez utóbbi cikk lehetőséget biztosít a tagállamoknak arra, hogy a nemen alapuló hátrányos megkülönböztetés szankcionálására irányuló intézkedéseket fogadjanak el az áldozatnak nyújtott kártérítés formájában.

40 Ily módon a 2006/54 irányelv 25. cikke lehetővé teszi a tagállamoknak, de nem kötelezi azokat arra, hogy a nemen alapuló hátrányos megkülönböztetés áldozata részére büntető jellegű kártérítés nyújtását előíró intézkedéseket hozzanak.

41 Ugyanígy, ezen irányelv 27. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a tagállamok bevezethetnek vagy fenntarthatnak olyan rendelkezéseket, amelyek kedvezőbbek az egyenlő bánásmód elvének védelme szempontjából, mint azok, amelyeket az említett irányelv állapít meg.

42 A jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a „büntető jellegű kártérítés” fogalma nem létezik a spanyol jogban.

43 Ilyen körülmények között, a nemen alapuló hátrányos megkülönböztetést elszenvedő személy részére büntető jellegű kártérítés nyújtását lehetővé tevő nemzeti jogi rendelkezés hiányában a 2006/54 irányelv 25. cikke nem rendelkezik úgy, hogy a nemzeti bíróság magától ilyen kártérítés megfizetésére ítélhetné az e hátrányos megkülönböztetést tevő személyt.

44 Hozzá kell tenni, hogy ha valamely tagállam úgy dönt, hogy a hátrányos megkülönböztetést elszenvedő személy részére büntető jellegű kártérítés nyújtását lehetővé tevő intézkedéseket fogad el, a tagállam belső jogrendszerének feladata azon kritériumok meghatározása, amelyek lehetővé teszik a szankció mértékének megállapítását, amennyiben tiszteletben tartják az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét (lásd analógia útján: Manfredi és társai ítélet, C-295/04–C-298/04, EU:C:2006:461, 92. pont; Donau Chemie és társai ítélet, C-536/11, EU:C:2013:366, 25–27. pont; Hirmann-ítélet, C-174/12, EU:C:2013:856, 40. pont).

45 A fentiekre tekintettel azt kell válaszolni a feltett kérdésre, hogy a 2006/54 irányelv 18. cikkét úgy kell értelmezni, hogy annak érdekében, hogy a nemen alapuló hátrányos megkülönböztetés miatt elszenvedett kárt ténylegesen, visszatartó jelleggel és arányosan jóvátegyék vagy megtérítsék, e cikk azt a kötelezettséget rója a vagyoni kártérítési formát választó tagállamokra, hogy belső jogrendjükbe, az általuk meghatározott részletszabályok szerint, olyan intézkedéseket illesszenek be, amelyek a kárt teljes mértékben fedező kártérítés nyújtását írják elő a kárt elszenvedő személy részére.

A költségekről

46 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 18. cikkét úgy kell értelmezni, hogy annak érdekében, hogy a nemen alapuló hátrányos megkülönböztetés miatt elszenvedett kárt ténylegesen, visszatartó jelleggel és arányosan jóvátegyék vagy megtérítsék, e cikk azt a kötelezettséget rója a vagyoni

kártérítési formát választó tagállamokra, hogy belső jogrendjükbe, az általuk meghatározott részletszabályok szerint, olyan intézkedéseket illesszenek be, amelyek a kárt teljes mértékben fedező kártérítés nyújtását írják elő a kárt elszenvedő személy részére.

Aláírások